

Informasjon til deg om maskebehandling

<i>Gjelder for:</i>	Medisinsk klinikk/Indremedisinsk avdeling B/Lungeseksjon
<i>Dokumenttype:</i>	Pasientinformasjon
<i>Sist endret:</i>	19.11.2024

Informasjon til deg om maskebehandling

Maskebehandling innebærer at du får hjelp til å puste via en maskin (BIPAP/CPAP), som du kan bruke hjemme.

I dette informasjonsskrivet, vil du finne generell informasjon om ditt utstyr, rutiner for vedlikehold/rengjøring og oppfølgingskontroller.

Hvorfor maskebehandling?

Mange med kols utvikler respirasjonssvikt og en behandling for dette kan være maskeventilasjon. Respirasjonssvikt kan gi ulike symptomer. De vanligste er tungpust, dårlig nattesøvn og hodepine.

Hvordan foregår maskebehandlingen?

Ved maskebehandling får du utlevert en maskin med tilhørende maske. Masken er tettsittende og dekker både nese og munn, eventuelt bare nese. Maskinen blåser inn luft som skal hjelpe deg å holde luftveiene åpne. Maskinen lager også litt motstand når du puster ut, for å holde luftveiene dine åpne. Det kan derfor i starten oppleves tyngre å puste ut i masken. I tilvenningsperioden kan du med fordel bruke maskinen litt på dagtid også.

Maskebehandling avlaster dine respirasjonsmuskler for en del av pustearbeidet og du vil kunne merke at det blir lettere å puste.

Effekten av behandlingen måles ved hjelp av en blodprøve (blodgass) og avlesning av maskinen. Dette gjøres på kontroller på sykehuset. Det er derfor viktig at du alltid tar med maskinen og tilhørende utstyr ved kontroller og innleggelse på sykehus.

Råd ved høyt trykk/maskelekkasje

Dersom du våkner om natten og maskinen blåser kraftig, bør du slå den av og på igjen. Maskinen vil da gå tilbake til starttrykket, for så å tilpasse trykket etter behov.

Masken skal ikke sitte for stramt på, men heller ikke for løst slik at du får lekkasjer. Råd for justering av din maske finner du i brosjyren som fulgte med masken du har fått.

Ulemper/ubehag ved maskebehandling

Noen føler ubehag ved å ha på en tettsittende maske, men ofte blir det bedre med litt tilvenning og øvelse. Det finnes også mange alternative masker man kan forsøke hvis det er utfordringer med den første.

Maskebehandling kan for enkelte gi noe tørre slimhinner i nese og svelg. Det kan hjelpe å smøre inni nesen med vaselin eller sesamolje (kjøpes på apoteket). Dette bør gjøres om morgenen så fuktigheten kan trekkes opp i slimhinnene i løpet av dagen. Det kan også tilpasses en fukter til din maskin.

Masken kan forårsake trykksår, spesielt over neseryggen, hvis den ikke sitter korrekt på. Det er derfor viktig med god masketilpasning, og du må gi beskjed til helsepersonell hvis den er ubehagelig å ha på.

Noen opplever økt luft i magen relatert til høyere lufttrykk fra maskinen. Dette er ufarlig, men kan være litt ubehagelig.

Gi beskjed til oss ved din neste kontroll hvis du opplever ubehag eller bivirkninger, så kan vi hjelpe deg med løsninger på dette.

Bruk av fukter

- Koble til slangen før du justerer temperaturen. Du kan justere temperaturen når du måtte ønske det, også når maskinen er i bruk.
- Varmeplaten kan aktiveres for å forvarme vannet 10 – 15 minutter før du legger deg.

Rengjøring av utstyr

Vi anbefaler at du bruker en mild oppvasksåpe og temperert vann til rengjøring av maskedeler og slange. Skyll bort såperester med vann. Ikke tørk noen av plastdelene eller slangen i direkte sollys, da dette kan ødelegge platen.

Daglig rengjøring:

- Luftslangen kobles fra for å lufte ut kondens. Mest effektivt er det å henge den opp loddrett.
- Den myke delen av masken (cushion) som er i kontakt med huden anbefales å vaskes/tørkes av hver morgen for å fjerne ansiktsfett som har festet seg til masken i løpet av natten. Dette for at masken skal sitte så tett som mulig.

Ukentlig rengjøring:

- Hardplasten på masken vaskes. Demonter masken før vask. Bruk hvis behov en myk børste på ventilasjonshullene så de holder seg åpne.
- Lufteslangen skal vaskes. Legg den i såpevann i 10-20 minutter, skyll godt med rikelig rent vann og heng til tørk. Bør gjøres tidlig på dagen, grunnet tørketid.
- Maskestroppene vaskes med sjampo ved behov.
- Ved pågående infeksjon, bør maske og slange rengjøres daglig.

Luftfilter:

- Vi anbefaler at filteret sjekkes hver tredje måned for hull og støv. Overfladisk støv kan børstes bort. Skift filteret ved behov, normalt hver 3. – 6. måned. Filteret skal ikke vaskes. Når du bruker det siste filteret, kontakt behandlingshjelpemidler (telefonnummeret står på maskinen, grå lapp).

Luftfukter:

- Vannet skiftes daglig.
- Hver morgen henges slangen til lufting. Rengjøres ukentlig som beskrevet over.
- Vann som er igjen i vannkammeret, skal tømmes ut.
- Skyll vannkammerets deler og legg disse til tørk.
- Vannkammeret kobles fra hverandre og vaskes en gang i uken med såpevann, skylles godt før det legges til tørk.
- Ved kalkbelegg i vannkammeret, se bruksanvisning for tips (eddikvann).
- Vannkammeret må alltid tømmes for vann før du flytter maskinen eller transporterer den, for å unngå skade på maskinen.

Ditt utsyr

Navn på din maskin: _____

Navn og størrelse på din maske: _____

Fukter (ja/nei): _____

Oppfølging/kontroller

- Første kontroll er 2 til 4 uker etter oppstart, deretter vil kontrollene være hver sjetten måned. Kontrollene er hos sykepleier som har god kunnskap om maskebehandling. På kontrollene gjøres det maskinavlesning, og det tas blodgass (blodprøve), slik at vi kan måle effekten av behandlingen din. En gang i året tas det lungefunksjonstester. Ved avvik vil lege kontaktes.
- Det er viktig at du alltid har med maskin, slange og maske ved alle kontroller og innleggelser på sykehuset.

Kontaktinformasjon

- Dersom du har noen spørsmål i forbindelse med maskebehandlingen kan du ringe lungepoliklinikken på 33 30 82 41, mandag – fredag, kl. 09.00 - 14.00.
- Trenger du forbruksmateriell eller hvis det er noe feil med maskinen, kan du ringe behandlingshjelpemidler (BHM) 33 34 24 03, mandag – fredag, kl. 09.00 - 15.00